

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Zavod za školstvo Republike Hrvatske
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**DRŽAVNO NATJECANJE IZ POZNAVANJA
KLASIČNIH JEZIKA**

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

21		%
----	--	---

II. Pitanja:

7		%
---	--	---

Ukupni broj bodova:

28		%
----	--	---

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci

Nadnevak natjecanja: 28. travnja 2006.

SOFOKLO, AJANT

Nakon Ahilejeve smrti njegovo je oružje dodijeljeno Odiseju. Osjetivši to kao najveću nepravdu, uvrijeđeni Ajant u nastupu bijesa kreće pobiti sve grčke zapovjednike pod Trojom. Međutim, Atena čini da ga obuzme ludilo i on, misleći da kažnjava sada mrske mu Grke, sasječe stado ovaca. Došavši k sebi, ponosni Ajant shvaća da tako osramoćen više ne može živjeti i baca se na oštricu svoga mača. Ovo su njegove oproštajne riječi:

ΑΙΑΣ:

Σὺ δ', ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διφρηλατῶν
Ἕλιε, πατρώαν τὴν ἐμὴν ὅταν χθόνα
ἰδῆς, ἐπισχῶν χρυσόνωτον ἠνίαν
ἄγγελιον ἄτας τὰς ἐμὰς μόρον τ' ἐμὸν
γέροντι πατρὶ τῇ τε δυστήνῳ τροφῷ. 5
Ἥ που τάλαινα, τήνδ' ὅταν κλύῃ φάτιν,
ἦσει μέγαν κωκυτὸν ἐν πάσῃ πόλει.
Ἄλλ' οὐδὲν ἔργον ταῦτα θρηνηῖσθαι μάτην,
ἀλλ' ἀρκτέον τὸ πρᾶγμα σὺν τάχει τινί.
Ἦ Θάνατε, Θάνατε, νῦν μ' ἐπίσκεψαι μολῶν· 10
καίτοι σὲ μὲν κάκει προσαυδήσω ξυνῶν·
σὲ δ', ὦ φαεννῆς ἡμέρας τὸ νῦν σέλας,
καὶ τὸν διφρευτήν Ἕλιον προσεννέπω,
πανύστατον δῆ, κοῦποτ' αὔδις ὕστερον.
Ἦ φέγγος, ὦ γῆς ἱερὸν οἰκείας πέδον 15
Σαλαμῖνος, ὦ πατρῶον ἐστίας βάρθρον,
κλειναί τ' Ἀθῆναι, καὶ τὸ σύντροφον γένος,
κρηναί τε ποταμοὶ θ' οἶδε, καὶ τὰ Τρωϊκὰ
πεδία προσαυδῶ, χαίρετ', ὦ τροφῆς ἐμοί·
τοῦθ' ὑμῖν Αἴας τοῦπος ὕστατον θροεῖ, 20
τὰ δ' ἄλλ' ἐν Ἄιδου τοῖς κάτω μυθήσομαι.

KOMENTAR:

3. χρυσόνωτος 2 – zlatom vezen	14. κοῦποτ' = καὶ οὔποτε
5. τροφῷ = μητρί	16. πατρῶον ἐστίας βάρθρον = πατρώας ἐστίας βάρθρον
6. ἦ που – zacijselo, zaista	17. τὸ γένος – prevedi vokativom:
(ti)puče/sjeme!
8. οὐδὲν ἔργον (ἐστί) – ništa ne pomaže	19. τροφῆς = τροφεῖς (množina od τροφεύς)
9. σὺν τάχει τινί - jako brzo	20. τοῦπος = τὸ ἔπος
10. ἐπίσκεψαι μολῶν – prevedi: μόλε και ἐπίσκεψαι	21. ἐν Ἄιδου = ἐν Ἄιδου δόμοις
11. κάκει = καὶ ἐκεῖ (tj. καὶ ἐν Ἄιδῳ)
ξυνῶν – prevedi: kad budemo zajedno
προσαυδάω – obratiti se komu (τινά)	

Pitanja:

- 1) Nađi dva jedina konjunktiva u tekstu i napiši u kojem su licu i vremenu, te kojim glagolima pripadaju.

OBLIK iz teksta	ODREDI OBLIK	GLAGOL u rječničkom obliku

- 2) Zašto smo komentirali sintagmu ἐν ᾿Αἰδοῦ?

- 3) Koja je Sofoklova drama posebno inspirirala osnivača psihoanalize?

- 4) Kako se zove jedina sačuvana organička tragička trilogija?

- 5) Što bi po svojoj etimologiji značila riječ tragedija?

- 6) Pod okriljem kojeg su se božanstva izvodile tragedije?

7	
----------	--

PRIJEVOD:

21	
----	--

Prijevod: svaki redak jedan bod

Σὺ δ', ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διαφορηλατῶν	A ti, koji se visokim nebom na kolima voziš,
Ἥλιε, πατρῶαν τὴν ἐμὴν ὅταν χθόνα	Helije, kad očinsku moju zemlju
ἴδης, ἐπισχῶν χρυσόνωτον ἠνίαν	vidiš, zaustavivši uzdu zlatom vezenu
ἄγγελιον ἄτας τὰς ἐμὰς μόρον τ' ἐμὸν	javi o nevoljama mojim i usudu mome
γέροντι πατρὶ τῇ τε δυστήνῳ τροφῷ.	ostarjelom ocu i nesretnoj majci.
Ἦ που τάλαινα, τήνδ' ὅταν κλύη φάτιν	Zacijelo će jadvica, kad tu čuje vijest
ἥσει μέγαν κωκυτὸν ἐν πάσῃ πόλει.	ispuštati glasan jauk po čitavom gradu.
'Αλλ' οὐδὲν ἔργον ταῦτα θρηνεῖσθαι μάτην,	Ali ništa ne pomaže to uzalud oplakivati,
ἀλλ' ἀρκτέον τὸ πρᾶγμα σὺν τάχει τινί.	već valja započeti djelo jako brzo.
Ἦ Θάνατε, Θάνατε, νῦν μ' ἐπίσκεψαι μολῶν·	O Smrti, Smrti, dođi sad i pogledaj me!
καίτοι σὲ μὲν κάκει προσαιδήσω ξυνών·	Ipak, tebi ću se i ondje obratiti kad budemo zajedno.
σὲ δ', ὦ φαεννῆς ἡμέρας τὸ νῦν σέλας,	Tebe pak, o vedroga dana sadašnje svjetlo
καὶ τὸν διαφορευτὴν Ἥλιον προσεννέπω,	i vozača kola Helija pozdravljam,
πανύστατον δῆ, κοῦποτ' αὔθις ὑστερον.	baš posljednji put, i nikad više poslije.
Ἦ φέγγος, ὦ γῆς ἱερὸν οἰκείας πέδον	O svjetlo, o sveto tlo domovinske zemlje
Σαλαμῖνος, ὦ πατρῶον ἐστίας βᾶθρον	Salamine, o sjedište očinskoga ognjišta
κλειναί τ' Ἀθῆναι, καὶ τὸ σύντροφον γένος,	i slavna Ateno, i (ti) srodni puče,
κρηναί τε ποταμοὶ θ' οἶδε, καὶ τὰ Τρωϊκὰ	i ovi izvori i rijeke, i trojanskim
πεδία προσαιδῶ, χαίρετ', ὦ τροφῆς ἐμοί·	se poljima obraćam, zdravo, o hranitelji moji!
τοῦθ' ὑμῖν Αἴας τοῦπος ὑστατον θροεῖ,	Tu vam riječ Ajant posljednji put kazuje,
τὰ δ' ἄλλ' ἐν Ἄιδου τοῖς κάτω μυθήσομαι.	a drugo ću reći onima dolje u Hadu (u Hadovom domu).

UKUPNO:

21 bod

Odgovori:

1)

OBLIK iz teksta	ODREDI OBLIK	GLAGOL u rječničkom obliku
ἴδης	2.l.sg. konj. aor. akt.	ὀράω
κλύη	3.l.sg. konj. prez. akt.	κλύω

- 2) Zato što prijedlog ἐν ne ide s genitivom (ide samo s dativom).
- 3) Kralj (Tiranin) Edip
- 4) Orestija.
- 5) Jarčja pjesma
- 6) Dioniza.

UKUPNO:

7 bodova

TABLICA POSTOTAKA:

Tablica 1 - prijevod		Tablica 2 - odgovori na pitanja	
Bodovi	Postotak uspjeha	Bodovi	Postotak uspjeha
21	80,00	7	20%
20	76,19	6	17,14%
19	72,38	5	14,28%
18	68,57	4	11,42%
17	64,76	3	8,57%
16	60,95	2	5,71%
15	57,14	1	2,85%
14	53,33		
13	49,52		
12	45,71		
11	41,90		
10	38,09		
9	34,28		
8	30,47		
7	26,66		
6	22,85		
5	19,04		
4	15,23		
3	11,42		
2	7,61		
1	3,80		

Uputa:

Broj bodova postignutih na prijevodu nalazimo u **Tablici 1 - prijevod**, broj bodova postignutih na pitanjima u **Tablici 2 - odgovori na pitanja**.

Zbrajamo postotke koji odgovaraju postignutim bodovima (lijevi i desni stupac). Taj zbroj je - u postocima izražen – uspjeh natjecatelja.

Primjer:

Natjecatelj je postigao 19 bodova na prijevodu i 3 boda na pitanjima. Uz 19 u tablici **Prijevod** pronalazimo 72,38%, a uz 3 u tablici **Pitanja** 8,57%.

$$72,38\% + 8,57\% = 80,95\%$$

Natjecatelj je riješio 80,95% testa.